

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 25. februar 2010 i Arbeidsretten,Oslo

Saksnr.: 23/2008

Lnr.: 10/2010

Dommere: Jakob Wahl
Elin Nykaas
Trond Dolva
Tove Stangnes
Thor Boger
Hildegunn Brune
Karin Ask-Henriksen

Saken gjelder: Tvist om hvem som er å anse som "arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid" og hva som skal anses som "beordret tjeneste".

Landsorganisasjonen i Norge
LO Stat/Fagforbundet

Advokat Atle Sønsteli Johansen

mot

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Advokat Håkon Cort-Hansen

DOM

- (1) Saken gjelder spørsmålet om arbeidstakere, som i henhold til en på forhånd oppsatt arbeidsplan, arbeider en og annen søndag – fjerde hver eller sjeldnere – er å anse som ”arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid”, og hvorvidt de i så fall har krav på særskilt godtgjørelse for arbeid bl.a. etter kl. 12.00 på onsdag før skjærtorsdag – om slikt arbeid er ”beordret tjeneste”.

Framstilling av saken

- (2) I overenskomst mellom NAVO Helse og LO Stat/Fagforbundet – område 10 – for perioden 01.05.06 – 30.04.08 er det i kapittel III bestemmelser om arbeidstid, ulempetillegg m.v. Pkt. 3.2 lyder:

”For ordinært arbeid mellom kl 00.00 og kl 24.00 på helge- og høytidsdager, på påskeaften samt for arbeid mellom kl 12.00 og kl 24.00 pinse-, jul og nyttårsaften, betales et tillegg på 1 1/3 timelønn per arbeidet time.

Etter at spørsmålet er drøftet mellom partene i helsefortakene, kan det i stedet for godtgjøring etter dette punkt helt eller delvis gis 1 1/3 times fri per arbeidet time. Slik fritid skal ikke legges til de tider/dager som er nevnt under dette punkt og skal for øvrig gis innen 1 måned dersom partene ikke blir enige om noe annet.

Arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid slutter arbeidet, uten trekk i lønn, kl 12.00 onsdag før skjærtorsdag, pinse-, jul- og nyttårsaften. Overnevnte arbeidstakere med tjeneste på lørdag gis fri påskeaften uten trekk i lønn.

Betalingsbestemmelse: Beordret tjeneste på nevnte dager/aftener godtgjøres i henhold til pkt. 4.4.1. Dette gjelder også for deltidsansatte”.

- (3) I pkt. 4.4 er det bestemmelser om prosenttillegg for arbeidstakere med skift-/turnusarbeid. Pkt. 4.4.1 lyder:

”4.4.1 133 1/3 %

For overtidarbeid utført på helge- og høytidsdager og påskeaften samt etter kl. 12.00 på pinse-, jul- og nyttårsaften og onsdag før skjærtorsdag”.

- (4) Bestemmelsen er videreført i overenskomsten 2008 – 2010. Den eneste endring er at det i pkt. 3.2 første ledd er tilføyd ”onsdag før skjærtorsdag” i opplistingen av dager for arbeid mellom kl. 12.00 og kl. 24.00 Partene er enige om at denne tilføyelsen er uten betydning for det spørsmål Arbeidsretten i denne saken skal ta stilling til.

- (5) Nærværende sak har sin bakgrunn i en uenighet som oppsto om renholdere ved Sykehuset Levanger, som i henhold til en på forhånd oppsatt turnus/arbeidsplan arbeider en og annen søndag – fjerde hver eller sjeldnere - er å anse som ”arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid” jf. overenskomstens pkt 3.2 tredje ledd. Det er enighet mellom partene om at de er å anse som arbeidstakere med dagarbeidstid. Det som er omtvistet er hvorvidt deres dagarbeidstid er ”ordinær” ettersom de arbeider en og annen søndag.
- (6) Av turnus/arbeidsplanen følger at noen av renholderne må utføre arbeid etter kl 12.00 på bl. a. onsdag før skjærtorsdag. Partene er uenige om de som har sin arbeidstid forlagt til et slikt tidspunkt kan anses å ha blitt ”beordret til tjeneste på nevnte dager/aftener” jf.pkt 3.2. fjerde ledd.
- (7) Uenigheten var gjenstand for forhandlinger mellom Spekter og LO-Stat/Fagforbundet 3. april 2008. Fra protokollen fra dette møtet hitsettes:

”LO-Stat/Fagforbundets forhandlere anførte at uttrykket arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid i overenskomstens punkt 3.2. tredje ledd er slik å forstå at det omfatter alle arbeidstakere som har sin ordinære arbeidstid forlagt i tiden mellom kl. 06.00 og kl. 17.00, også om arbeidet utføres på søndager.

Renholdere på Sykehuset Levanger har ikke ordinært arbeid på helge- og høytidsdager, som nevnt i overenskomstens pkt. 3.2 1. avsnitt, og skal dermed ha ordinær timebetaling for arbeidede timer på slike dager, i tillegg til tillegg for overtidsarbeid etter pkt. 4.3.1 [formodentlig feilskrift for 4.4.1 – Arbeidsrettens merknad] (eventuelt kan arbeidede timer etter avtale tas ut som fritid).

Spekters forhandlere bestred dette. Arbeidstakere som utfører ordinært arbeid på helligdager, herunder bevegelige helligdager, uten beordring godtgjøres for ordinært arbeid på helge- og høytidsdager etter overenskomstens del A2 del III pkt. 3.2. første ledd.

Berørte renholdere utfører ordinært arbeid på helge og høytidsdager etter oppsatt tjenesteplan.

Partene konstaterer at det er uenighet om de faktiske forholdene og ber om at de lokale parter avklarer dette innen 18. april”.

- (8) Arbeidsretten finner ikke grunn til å gå nærmere inn på de konkrete turnus/arbeidsplanene for renholderne ved Sykehuset Levanger, ettersom det er et generelt tolkningsspørsmål det skal tas stilling til.

Saksøkers anførsler

- (9) *LO-Stat/Fagforbundet* har i hovedsak gjort gjeldende:
- (10) Selv om en arbeidstaker fra tid til annen - sjeldnere enn hver tredje - arbeider på søndager, er vedkommende likevel å anse som "arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid", jf. pkt 3.2 tredje ledd, så lenge arbeidstiden er forlagt i tidsrommet mellom kl. 06.00 og kl. 17.00. Det er tidspunktet for når på døgnet arbeidet utføres, og ikke hvilke ukedager det arbeides på, som er avgjørende for om bestemmelsen kommer til anvendelse. Det er ikke holdepunkter i ordlyd, tariffhistorien eller andre tolkningsmomenter for å begrense bestemmelsens anvendelse på den måte Spekter gjør gjeldende. Den aktuelle bestemmelse gir arbeidstakere rett til å slutte arbeidet kl. 12.00 nærmere bestemte dager uten trekk i lønn. Det er ingen saklig grunn til at arbeidstakere som leilighetsvis arbeider på søndager skal være unntatt fra denne friordningen.
- (11) Tariffavtalen mellom LO og Spekter er "arvegods" fra tilsvarende tariffavtale mellom LO og KS, noe som er erkjent fra Spekters side. Det vises til ARD 2007 – 4 hvor det også var tvist om forståelsen av hvem som er å anse som "arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid". Arbeidsretten uttalte i den saken at ordlyden ga uttrykk for en "enkel, generell og unntaksfri norm". Spekters anførsler om at de som fra tid til annen arbeider på søndager skal være unntatt fra bestemmelsen, vil ikke gi uttrykk for en slik norm.
- (12) Det vises videre til at KS i sin Personalhåndbok fra 2002 hadde følgende bemerkning til en tilsvarende bestemmelse i hovedtariffavtalen LO-KS: "Bestemmelsen i Hovedtariffavtalen kap. 1 § 4 pkt. 4.6 gjelder bare for arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid som utfører arbeid som ikke lovlig kan utføres på søn- og helgedager, jf. aml. § 44 bokstavene a-p og § 45". Det avgjørende for KS er altså hvorvidt arbeidet lovlig kan utføres på søn- og helgedager eller ikke. Det tilsvarende må gjelde i Spekter-avtalen.
- (13) LO og Spekter (tidligere NAVO) har tidligere hatt sak for Arbeidsretten om forståelsen av den samme bestemmelse - sak 13/06. Den saken ble forlikt. Da forliket ble inngått, hadde Spekter (NAVO) all mulig foranledning til å si i fra dersom man mente at de som leilighetsvis arbeidet på søndager var unntatt fra bestemmelsen.
- (14) Uttrykket "beordring" i pkt 3.2 fjerde ledd er ikke definert nærmere i overenskomsten. "Beordring" er å anse som synonymt med at arbeidstaker pålegges arbeid. Dette gjelder

uavhengig av om det arbeides etter en på forhånd oppsatt turnus/vaktplan, eller om arbeid på søndag pålegges i hvert enkelt tilfelle. Det ligger innefor arbeidsgivers styringsrett å bestemme om arbeidet skal utføres på de angjeldende tidspunkter. I kravet om ”beordring” ligger ikke noe annet enn at arbeidstaker stiller sin arbeidskraft til arbeidsgivers disposisjon. Arbeidstaker plikter å møte fram på arbeid de aktuelle dager, enten det følger av vaktliste eller det skjer ad-hoc. Arbeidstaker kan ikke på eget initiativ sette seg opp på arbeid de aktuelle dager og deretter kreve betaling etter pkt. 4.4.1.

(15) *Landsorganisasjonen i Norge/LO Stat/Fagforbundet* har nedlagt slik påstand:

”Arbeidstakere som arbeider dagtid og med arbeidsplikt hver fjerde søndag eller sjeldnere, slik som renholderne ved sykehuset i Levanger, godtgjøres iht overenskomsten pkt. 4.4.1 dersom de pålegges arbeid etter kl. 12.00 på i de i pkt 3.2 tredje ledd nevnte dager. Dette gjelder enten arbeidsplikten på nevnte dager pålegges i hvert enkelt tilfelle, eller følger av vakt- eller turnusplan”.

Saksøktes anførsler

(16) *Spekter* har i hovedsak gjort gjeldende:

(17) Arbeidstakere som utfører ordinært arbeid på søn- og helligdager er ikke å anse som ”arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid” selv om arbeidet er forlagt i tiden mellom kl. 06.00 og kl. 17.00. Når det foreligger en på forhånd oppsatt vakt/turnusplan hvori søndagsarbeid inngår, er det ikke tale om ordinær dagarbeidstid.

(18) Bestemmelsen er hentet fra KS-området. Det må skilles mellom arbeid som er ordinært og det som ikke er det. Pkt. 3.2 første ledd er en bestemmelse som gir rett til tillegg for å arbeide på visse tidspunkter. Det er tale om en ulempegodtgjørelse for å jobbe på nærmere angitte tidspunkter. Tredje ledd er en bestemmelse om rett til fri for de som har ordinær dagarbeidstid. Bestemmelsen er ikke en betalingsregel, men en bestemmelse om at visse grupper har rett til fri. De som ikke har rett til fri får et tillegg for å arbeide på tidspunkter andre arbeidstakere har fri.

- (19) Bestemmelsen i pkt. 3.2 tredje ledd er en bestemmelse som omfatter det administrative personale hvor det av driftsmessige grunner ikke er nødvendig å utføre arbeid etter de i bestemmelsen nevnte tidspunkter.
- (20) Det ordinære er synonymt det normale, dvs. der hvor arbeidslivet normalt er i gang. Dagarbeidstakere har fri på søn- og helgedager. De trenger ingen vakt/turnusplan for angivelse av når de skal arbeide. Når arbeid er lagt til søndager mister det karakter av å være ordinært dagarbeid.
- (21) Hva gjelder ARD 2007 – 4, så var det i den saken ikke foranledning til å ta stilling til det som er tema i denne saken.
- (22) Når man utfører arbeid etter en vakt/turnusplan, så er det ordinært arbeid man utfører. Arbeidstaker er da ikke ”beordret” til arbeid. Pkt. 3.2 fjerde ledd kommer derfor ikke til anvendelse. Beordring er det tale om når noen blir satt til å arbeide på tidspunkter hvor man etter vakt/turnusplan skulle hatt fri. Beordring taler man om når det er noe ekstraordinært – noe som avviker fra det som følger av en på forhånd oppsatt vakt/turnusplan.
- (23) *Spekter* har nedlagt slik påstand:

”Spekter frifinnes”

Arbeidsrettens merknader:

- (24) Arbeidsretten er kommet til at saksøkte må bli å frifinne og vil bemerke:
- (25) Saken gjelder tvist om hvilke arbeidstakere som er omfattet av tredje ledd i pkt 3.2 i kap. III i overenskomsten. Hovedoverskriften i kapitell III er ”Arbeidstid, ulempetillegg m.v.” I pkt 2 er det generelle arbeidstidsbestemmelser. Pkt. 3 har bestemmelser om godtgjørelse for særskilt arbeidstid. Underpunkt 3.2. gjelder helge- og høytidstillegg. Første ledd i bestemmelsen omhandler tillegg for arbeid til visse tider på nærmere bestemte helge- og høytidsdager. I stedet for tillegg pr. arbeidet time på dager som nevnt i første ledd, er det i annet ledd gitt åpning for at arbeid på dagene kan kompenseres med fri.

- (26) Tredje ledd er en bestemmelse om rett til å avslutte arbeidet uten trekk i lønn kl 12.00 onsdag før skjærtorsdag, pinse-, jul- og nyttårsaften. De som er omfattet av bestemmelsen er "[a]rbeidstakere med ordinær dagarbeidstid".
- (27) Tvistetemaet i saken er hvilken avgrensning som ligger i "ordinær dagarbeidstid". Videre er partene uenige om en arbeidstaker kan anses å ha blitt beordret til arbeid når arbeidsplikten følger av en på forhånd oppsatt vakt/turnusplan.
- (28) Hva gjelder spørsmålet om arbeidstakere som fra tid til annen arbeider på søndager er å anse som "arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid", har Arbeidsretten delt seg i et flertall og mindretall.
- (29) Flertallet, *dommerne Wahl, Dolva, Stangnes og Brune* bemerker:
- (30) Det sentrale og naturlige utgangspunkt for tolking av tariffavtaler er ordlyden. Det følger av fast praksis fra Arbeidsretten. En objektiv språklig forståelse må legges til grunn. Det vises også til Rt. 2004 side 297, avsnitt (49) hvor det bl.a. heter:

Da avtaler mellom fagforeninger og en arbeidsgiver regelmessig gjelder flere enn to parter, må de fortolkes etter ordlyden ut fra en språklig forståelse. Det samme må gjelde protokoller og retningslinjer i denne sak.

- (31) Pkt. 3.2 tredje ledd er en bestemmelse om rett til å avslutte arbeidet et bestemt klokkeslett på nærmere angitte dager. Etter ordlyden utelukker ikke bestemmelsen arbeidstakere som leilighetsvis arbeider på søndager. Ordlyden taler etter flertallets syn for den forståelse at virkeområdet for bestemmelsen er knyttet til forlegningen av arbeidstakers arbeidstid. Dagarbeidstid er i tidsrommet mellom kl. 06.00 og kl. 17.00. Det vises til Arbeidsrettens dom av 22. mai 2007, hvor det om forståelsen av den tilsvarende bestemmelse i KS-området er uttalt:

"Etter så vel vanlig språkbruk som gjens tariffterminologi er uttrykket" ordinær" flertydig. Dette illustreres ikke minst av HTA selv, som i pkt. 4.2 nytter uttrykket" den ordinære arbeidstid" som motstykke til uttrykket "overtid", mens en slik forståelse åpenbart er uaktuell slik uttrykket er anvendt i pkt. 4.6. Arbeidsretten finner i vår sak ikke grunn til å gå nærmere inn på de språklige nyanser her. Avgjørende for saken er at pkt. 4.6 etter ordlyden gir uttrykk for en enkel, generell og unntaksfri norm, som knytter seg til arbeidstakere som har sin ordinære arbeidstid forlagt til dagtidsrommet kl. 06.00 – 17.00".

- (32) Det bemerkes for ordens skyld at arbeidstakere som arbeidet minst tredje hver søndag er omfattet av et annet arbeidstidsregime, jf. pkt 2.4 i kap. III.
- (33) Dersom det hadde vært partenes mening å unnta arbeidstakere som fra tid til annen må arbeider på søndager, og som har hovedtyngden av sitt arbeid forlagt til de andre ukedagene fra bestemmelsen, ville det vært naturlig at det hadde kommet klart til uttrykk i ordlyden.
- (34) Det er videre etter flertallets syn slik at den part i tariffavtalen, som mener at en bestemmelse skal ha et snevrere anvendelsesområde enn hva som følger av ordlyden, som har foranledning til å la det komme til uttrykk i avtaleteksten.
- (35) Det vises videre til hva Arbeidsretten i ovennevnte dom uttalte om det var grunnlag for en innkrenkende fortolkning av bestemmelsen:

”Hverken HTA selv eller opplysningene om tariffhistorien gir holdepunkter for KS’ innkrenkende tolkning i forhold til det klare utgangspunkt bestemmelsens ordlyd gir for avtaleforståelsen. Etter ordlyden er virkeområdet for pkt. 4.6 knyttet til forlegningen av den enkelte arbeidstakers arbeidstid. Ordlyden gir ingen holdepunkter for at driftsmessige hensyn gir grunnlag for innsnevninger i virkeområdet i forhold til dette utgangspunktet. Det forhold at KS gjennom en årrekke har forfektet en grunnløs avtaleforståelse, kan da ikke i seg selv gi dette standpunktet rettslig bærekraft. Dette gjelder i hvert fall så lenge LO/Fagforbundet i de konkrete tvister som det foreligger opplysninger om, har gjort gjeldende det samme syn som i dag. Videre er partene enige om at de tariffbundne virksomheters praksis synes å variere fra sted til sted, og om at opplysningene om denne praksis ikke gir veiledning for avtaleforståelsen. Arbeidsretten har ikke funnet grunn til å opplyse praksis av eget tiltak, og legger også på dette punkt partenes omforenede syn til grunn.

Foranlediget av KS’ anførsler vil Arbeidsretten også bemerke at den ikke finner noen historisk eller rettslig forbindelseslinje mellom virkeområdet for hovedtariffavtalens pkt. 4.6 og bestemmelsene i arbeidsmiljølovens § 10-10”

- (36) Som det framgår av dommen er virkeområdet for bestemmelsen i henhold til ordlyden knyttet til forlegningen av den enkelte arbeidstakers arbeidstid. Det heter videre at ”driftsmessige hensyn [ikke] gir grunnlag for innsnevninger i forhold til dette utgangspunkt”. De arbeidstakere som denne tvisten har sin bakgrunn i har dagarbeidstid – i tidsrommet mellom kl. 06.00 og kl 17.00. Flertallet legger til grunn at det er driftsmessige hensyn som tilsier at det må utføres arbeid også på søndager. Slike driftsmessige hensyn

gir imidlertid etter Arbeidsrettens syn ikke grunnlag for innskrenkninger i virkeområdet for bestemmelsen, jf. sitatet ovenfor fra dommen fra 2007.

- (37) Flertallet viser videre til at LO Stat/Fagforbundet og Navo 24. mai 2007 inngikk forlik i anledning sak 13/2006 for Arbeidsretten. Fra forliket hitsettes:

”Tvisten gjelder forståelsen av overenskomsten NAVO Helse for avtaleperioden 2004-2006. Etter forhandlinger har LO-Stat og Navo kommet til slik enighet om forståelsen av reglene for godtgjøring for arbeid på onsdag før skjærtorsdag og helligdager:

- 1. Uttrykket arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid i overenskomsten punkt 3.2 tredje ledd er slik å forstå at det omfatter alle arbeidstakere som har sin ordinære arbeidstid forlagt til tiden mellom kl. 0600 og kl. 1700.**
- 2. Arbeidstakere med ordinær dagarbeidstid godtgjøres i henhold til overenskomsten punkt 4.4.1 dersom de beordres til å utføre tjeneste etter kl 1200 onsdag før skjærtorsdag, pinse-, jul- og nyttårsaften, jfr. Overenskomsten punkt 3.2 fjerde ledd.**
- 3. Om arbeidet er nødvendig og lovlig kan utføres på søn- og helligdager, jfr. Aml. § 10-10, er uten betydning for spørsmålet om godtgjørelse.**
- 4. Den aktuelle bestemmelsen er videreført for perioden 2006-2008 og partene er derfor enige om at den forståelse som fremgår av punkt 1 – 3 er videreført uendret i overenskomsten for avtaleperioden 2006 – 2008.**
- 5. Arbeidsrettens sak 13/2006 heves som forlikt idet hver av partene bærer sine saksomkostninger”.**

- (38) Flertallet viser til forlikets punkt 1 hvor det framgår at bestemmelsen omfatter ”alle arbeidstakere som har sin ordinære arbeidstid forlagt i tiden mellom kl. 06.00 og kl 17.00. Av punkt 3 framgår at det er uten betydning for spørsmålet om godtgjørelse ”om arbeidet er nødvendig og lovlig kan utføres på søn- og helligdager”. Dersom det hadde vært NAVOs – nå Spekters – klare syn at de som arbeider på søndager ikke var omfattet av bestemmelsen, hadde de hatt en klar foranledning til å la dette syn kommet til uttrykk i forliket.

- (39) Flertallet kan ikke se at det er andre tolkningsmomenter som tilsier at de som arbeider på søndager skal være unntatt fra retten til å avslutte arbeidet tidligere de angjeldende dager uten trekk i lønn.

- (40) Arbeidsrettens mindretall, *dommerne Nykaas, Boger og Ask-Henriksen* er kommet til at Spektekter må gis medhold i sitt syn på forståelsen av denne del av bestemmelsen og vil bemerke:

- (41) Tvisten gjelder hvorvidt arbeidstakere som arbeider hver fjerde søndag eller sjeldnere er omfattet av overenskomstens pkt. 3.2 tredje ledd. Mindretallet kan ikke se at det uten videre er noen sammenheng mellom hvilket arbeidstidsregime den enkelte arbeidstaker arbeider under og bestemmelsene i pkt. 3.2. Det bemerkes i den forbindelse at arbeidstiden kan være forlagt på svært forskjellige måter også innenfor de ulike arbeidstidsregimene. Under enhver omstendighet kan mindretallet ikke se at det må følge av pkt. 3.2 tredje ledd at alle arbeidstakere som ikke har redusert ukentlig arbeidstid etter pkt. 2.4 eller 2.5 må omfattes. Disse bestemmelsene regulerer ulike sider i forbindelse med forlegningen av arbeidstiden og ivaretar forskjellige hensyn.
- (42) Uttrykket ”ordinær dagarbeidstid” angir etter sin ordlyd en enkel, generell og unntaksfri norm slik Arbeidsretten også ga uttrykk for i dommen av 22. mai 2007. Mindretallet slutter seg videre til at driftsmessige hensyn ikke gir grunnlag for innskrenkende tolkning av virkeområdet. Virkeområdet er knyttet til forlegningen av den enkelte arbeidstakers arbeidstid, og det er denne arbeidstiden som er avgjørende for om tredje ledd kommer til anvendelse. Bestemmelsen i pkt. 3.2 tredje ledd kan ikke leses isolert, men må ses i lys av de øvrige bestemmelsene i pkt. 3.2.
- (43) Pkt. 3.2 første ledd gjelder arbeidstakere som har ”ordinært arbeid” på helge- og høytidsdagene, påskeaften og etter kl. 12.00 ved innledningen til de store høytidene. Bestemmelsen retter seg mot de arbeidstakere som etter sin arbeidsplan skal utføre arbeid i høytidsdagene og etter kl. 12.00 på de dager som innleder disse høytidene. De som etter tredje ledd skal gis fri fra kl. 12.00 ved innledningen til høytidene er ”[a]rbeidstakere med ordinær dagarbeidstid”, det vil si som etter sin arbeidsplan har arbeidet forlagt til dagarbeidstid. Ut fra sammenhengen fremstår det etter mindretallets syn klart at tredje ledd retter seg mot arbeidstakere som ikke faller inn under første ledd; som etter sin arbeidsplan har ordinært arbeid forlagt til de nevnte tidspunkt. Dette må gjelde uansett omfanget av den arbeidsplikt som omfattes av første ledd.
- (44) En slik forståelse må videre følge av at arbeidstakere som omfattes av tredje ledd må beordres for å utføre arbeid etter kl. 12.00 ved innledningen til høytidene. Det vil gi dårlig harmoni mellom bestemmelsene dersom arbeidstakere som etter sin arbeidsplan skal utføre

ordinært dagarbeid i helge- og høytidsdagene må beordres til å utføre sitt ordinære arbeid etter kl. 12.00 ved innledningen til disse høytidene.

- (45) Heller ikke bestemmelsens formål gir grunnlag for en slik forståelse som saksøker har anført. Bestemmelsen i pkt. 3.2 tredje ledd skal av velferdsgrunner sikre arbeidstakere fritid uten lønnstap om ettermiddagen før inngangen til de store høytider. Etter sin ordlyd regulerer bestemmelsen bare rett til fri på dager som innleder de store høytidene og sier ikke noe om selve helge- og høytidsdagene. Det må således være en forutsetning at arbeidstakerne har fri de påfølgende helge- og høytidsdager. Når det i pkt. 3.2 tredje ledd annet punktum følger at arbeidstakere som har tjeneste på lørdag skal ha fri påskeaften, må det også her ligge en forutsetning om at bestemmelsen omfatter arbeidstakere som ikke etter sin arbeidsplan har arbeid forlagt til de påfølgende helge- og høytidsdagene.
- (46) Etter mindretallets syn må det av sammenhengen i pkt. 3.2, sammenholdt med bestemmelsens formål følge at arbeidstakere som etter sin arbeidsplan har arbeidstiden forlagt til søndag i helge- og høytidsdagene som er regulert i pkt. 3.2 første ledd, ikke omfattes av overenskomsten pkt. 3.2 tredje ledd og har dermed heller ikke krav på fri fra kl. 12.00 ved innledningen til disse høytidene
- (47) En samlet Arbeidsrett er kommet til at arbeidstakere som arbeider etter en på forhånd oppsatt vakt/turnusplan ikke kan sies å ha blitt *beordret* til tjeneste til de tidspunkter planen fastsetter. Beordring må forstås som arbeid som pålegges særskilt i hvert enkelt tilfelle – ad hoc – og ikke utførelse av tjeneste som følger av arbeidsplan. Et av formålene med en arbeidsplan er at arbeidstaker i god tid på forhånd skal vite når vedkommende skal arbeide og når vedkommende har fri. Etter Arbeidsrettens syn må ”beordret tjeneste” anses som pålegg om å arbeide på tidspunkter hvor man skulle hatt fri. Det må være tale om noe ekstraordinært – noe som avviker fra det som følger av vakt/turnusplan.
- (48) Betalingsbestemmelsen i pkt 3.2 fjerde ledd kommet derfor etter Arbeidsrettens syn ikke til anvendelse når tjeneste på de i tredje ledd nevnte dager/aftener følger av en på forhånd oppsatt vakt/turnusplan.
- (49) Dommen er avsagt under slik dissens som framgår ovenfor.

SLUTNING

Spekter frifinnes.